

TANA FRENČ

SLIČNOST

Prevela
Dubravka Srečković Divković

■ Laguna ■

Naslov originala

Tana French

THE LIKENESS

Copyright © Tana French, 2008

First published in Great Britain in 2008 by Hodder & Stoughton.

Translation rights arranged with Darley Anderson Agency.
All rights reserved.

Translation copyright © 2012 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Entoniju,
iz milion razloga*

PROLOG

U poneku noć, ako spavam sama, još i sad sanjam Vajtorn haus. Uvek je proleće u mom snu, hladna lepa svetlost prožeta predvečernjom izmaglicom. Penjem se uz istrte kamene stepenice i kucam na vrata – onim ogromnim mesinganim zvekirom što je pocrneo od starosti i toliko je težak da me svaki put prepadne – i u kuću me pušta starica s keceljom, oštroumnog, nepopustljivog lica. Potom okačinje ponovo veliki zarđali ključ o pojas i odlazi stazom, pod trešnjinim beharom što opada, a ja zatvaram vrata za njom.

Kuća je uvek pusta. Spavaće sobe su prazne i svetle, po drvenom podu odjekuju samo moji koraci, odjek im kruži kroz sunčeve zrake i čestice prašine ka visokim tavanicama. Miris divljeg zumbula koji leluja kroz širom otvorene prozore, i miris nameštaja mazanog pčelinjim voskom. S prozorskih pragova ljuspaju se komadići bele farbe, a preko jedne prozorske daske njiše se vitica bršljana. Čuju se grlice, lenjo, odnekud napolju.

U dnevnoj sobi klavir je otvoren, drvo se kestenjasto sjaji, i gotovo da prejako blešti pod snopovima sunca da bi se gledalo u njega, povetarac komeša požutele notne listove kao nečiji prst. Sto je postavljen, spreman za nas, pet mesta – tanjiri od

koštanog porcelana i vinske čaše na visokim nožicama, sveže nabrani orlovi nokti viju se iz kristalne činije – ali srebrni pribor potamneo je od patine, a salвете od teškog damasta po ivicama krasī prašina. Danijelova tabakera leži tamo gde je njegovo mesto, u čelu stola, otvorena i prazna, u njoj je samo jedno izgorelo palidrvce.

Negde u toj kući, tihi kao caktanje noktom na ivici čujnosti, javljaju se zvuci: struganje, šapat. Srce mi premire. Ostali nisu otišli, nekako sam sve naopako shvatila. Samo se kriju; još su tu, i zauvek će tu biti.

Idem za tim sićušnim zvukovima kroz kuću, iz sobe u sobu, pri svakom koraku zastajem da bih oslušnula, ali nikako nisam dovoljno brza: izmiču mi kao prividi, stalno su tik iza ovih vrata ili na onim stepenicama. Prolet smeħa, istog časa prigušen; škriput drveta. Ostavljam vrata ormara širom otvorena, jurim sve po tri stepenice, u zamahu skrećem oko stubića na vrhu i krajičkom oka uspevam da ulovim sev pokreta: mrljama išarano staro ogledalo na kraju hodnika, s mojim licem odraženim u njemu, koje se smeje.

1.

Ovo je priča Leksi Medison, nije moja. Strahovito bih volela da vam ispričam jednu priču ne zalazeći u drugu, ali neizvodljivo je. Nekad sam pomišljala kako sam vlastitim rukama prišla nju za sebe po rubovima, sama zategla šavove, pa da ću moći da ih raspam kad god budem htela. A sad pomišljam da je to uvek sezalo mnogo dublje i dalje, do pod zemlju; van vidika i naveliko izvan moje vlasti.

Međutim, bar je nešto moje: ono što sam uradila. Frenk sve pripisuje drugima, pretežno Danijelu, dok Sem na neki mračan i pomalo morbidan način misli, bar koliko ja prosuđujem, da je kriva bila Leksi. Kad kažem da to nije tako bilo, oprezno me pogledaju ispod oka i promene temu – stičem utisak da Frenk misli kako bolujem od neke sablasne varijante stokholmskog sindroma. Dešava se to ponekad ljudima koji rade na tajnom zadatku, ali u ovom slučaju ne. Ne pokušavam nikoga da štitim; nije ni ostao niko kog bih štitila. Leksi i ostali nikad neće saznati da je na njih svaljena krivica, a ne bi ih bilo briga sve i kad bi znali. Ali verujte da je zasluga moja. Mogao je i neko drugi odigrati tu ruku, ali sam karte sa stola pokupila ja, i sve ih, do poslednje, odigrala, i imala sam za to svoje razloge.

* * *

Evo onog glavnog što treba da znate o Aleksandri Medison: ona nikad nije postojala. Nju smo izmislili Frenk Maki i ja, još davno, u jedno sunčano letnje popodne u njegovoj prašnjavoj kancelariji u Harkort stritu. On je hteo da ubaci ljude u lanac droge na Univerzitetском koledžu u Dublinu. Ja sam pak htela taj posao, možda više no što sam išta drugo želela u svom životu.

Bio je legenda: Frenk Maki, još sa nepunih četrdeset, a već je vodio operacije u Tajnom; najbolji agent tog odeljenja kog je Irska ikada imala, pričalo se, nehajan i neustrašiv, umetnik na žici bez zategnute mreže, uvek bez nje. U ćelije Ire i bande kriminalaca ulazio je mirno kao u svoj pab. Svi su mi pričali onu priču: kad je Zmija – gangster od karijere i prvoklasni umobolnik, koji je jednom od sopstvenog čoveka napravio kvadriplegičara zato što ovaj jednom nije častio kad je na njega bio red – postao sumnjičav, pa je zapretio Frenku da će mu ukrasiti ruke pištoljem za heftanje drveta, a Frenk ga pogledao pravo u oči a da ni grašku znoja nije pustio, i tako izblefirao da ga je Zmija potapšao po leđima i u znak izvinjenja mu poklonio lažni roleks. Frenk ga još nosi.

Ja sam bila zeleni-zelencati zelembać, tek pre godinu dana izašla s Templmorskog koledža za obuku. Koji dan pre toga, kad je Frenk uputio poziv da se jave policajke koje imaju koledž i mogu da se provuku kao devojke od dvadesetak godina, imala sam na sebi fluorescentnožutu jaknu, preveliku, i patrolirala sam jednom varošicom u Slajgu, gde svi meštani uznemirujuće međusobno liče. Trebalo je da se unervozim pred njime, ali nisam, nimalo. Toliko sam silno želela taj zadatak da nije ostajalo prostora ni za šta drugo.

Vrata kancelarije bila su mu otvorena, a on je sedeo na ivici stola, u farmerkama i izbledelej majici, i listao moj dosije. Kancelarija je bila mala i delovala je neuredno, kao da je koristi

pretežno kao skladište. Sto je bio prazan, čak ni porodične slike na njemu; na policama, dokumentacija izmešana s diskovima s bluzom, tabloidima, žetonima i špilom karata za poker i ženskim ružičastim džemperom na kom su još stajale etikete. Zaključila sam da mi se tip sviđa.

„Kassandra Medoks“, rekao je digavši pogled.

„Da, gospodine“, kazala sam ja. Bio je srednje visine, nabijen ali vitak, s lepim ramenima i skroz kratkom smeđom kosom. Očekivala sam nekog toliko bezličnog da će biti praktično nevidljiv, možda kao Pušač iz *Dosijea X*, ali ovaj lik je imao grubo, neposredno lice i krupne plave oči, i ličnost od onih koje za sobom, tamo gde su maločas bile, ostavljaju usijane vijuge vazduha. Nije bio moj tip, ali sam bila prilično sigurna da žene podosta obraćaju pažnju na njega.

„Frenk. 'Gospodine' je za čate.“ Govorio je s naglaskom starog užeg Dablina, suptilnim ali namernim, nalik izazovu. Skliznuo je sa stola i pružio ruku.

„Kesi“, rekla sam stežući je.

Pokazao je na stolicu i vratio se svome sedalu na stolu. „Piše ovde“, kazao je potapšavši moj dosije, „da si dobra kad si pod pritiskom.“

Potrajalo je časak dok sam skontala o čemu priča. U svoje vreme, kad sam još bila na obuci pa me poslali u jedan kraj Kor-ka na lošem glasu, smirila sam pričom uspaničenog maloletnog šizofreničara koji je pretio da će se preklati dedinom britvom. Maltene sam bila zaboravila na to. Nije mi sinulo, sve dotad, da me je verovatno zato i pozvao za ovaj posao.

„Nadam se“, rekla sam.

„Tebi je – koliko? Dvadeset sedam godina?“

„Dvadeset šest.“

Svetlost mi je kroz prozor obasjavala lice, i on me je odmerio dugim pogledom. „Možeš da prođeš kao dvadesetjednogodišnjakinja, nema frke. Ovde piše da si završila tri godine koledža. Koji koledž?“

„Triniti. Psihologija.“

Obrve su mu poletele naviše, kao bajagi impresionirano. „Ah, profesionalka! Zašto ga nisi završila?“

„Dobila sam nauci još nepoznatu alergiju na anglo-irski naglasak“, uzvratila sam.

To mu se dopalo. „Sa Univerzitetskog koledža moraće da te iznesu osutu koprivnjačom?“

„Poneću antihistaminike.“

Frenk je saskočio sa stola i prišao prozoru, dajući mi znak da pođem za njim. „U redu“, kazao je. „Vidiš onaj par tamo dole?“

Momak i devojka šetali su ulicom, razgovarali. Ona je našla ključeve i otključala ulaz depresivne stambene zgrade. „Pričaj mi o njima“, rekao je Frenk. Navalio se na prozor i zadenuo palčeve za pojas, posmatrajući me.

„Studenti su“, kazala sam ja. „Torbe s knjigama. Bili su u kupovini namirnica – kese iz *Dana*. Ona je boljeg imovnog stanja nego on; njena jakna je skupa, dok su njemu farmerke zakrpljene, i to ne baš po modi.“

„Zabavljaju se? Drugovi su? Cimeri?“

„Zabavljaju se. Hodaju bliže jedno drugom nego drugovi, glave su im prisnije nagnute.“

„Dugo su zajedno?“

Dopalo mi se ovo, taj novi način na koji mi radi mozak. „Već duže vreme, aha“, rekla sam. Frenk je izvio obrvu kao da postavlja pitanje, i načas nisam bila sigurna otkud znam, a onda mi je kliknulo. „Ne gledaju jedno u drugo kad razgovaraju. Novopečeni parovi sve vreme se gledaju; oni uhodani ne moraju toliko često da se proveravaju.“

„Žive zajedno?“

„Ne, inače bi i on mehanički krenuo da traži svoje ključeve. Ovo je njen stan. Ima, međutim, makar jednu cimerku. Oboje su pogledali gore u prozor, da vide jesu li zavese razmaknute.“

„Kakva im je veza?“

„Dobra. Zasmejala ga je – momci se većinom ne smeju duhovitostima svojih devojaka, sem kada su još u fazi ćaskanja. I on je nosio kese iz *Dana*, a ona mu je pridržala vrata pre nego što je ušla: pažljivi su jedno prema drugome.“

Frenk mi je klimnuo glavom. „Svaka čast. U Tajnom je pola posla intuicija – pri čemu ne mislim na one psihološke baljezgarije. Mislim na zapažanje i na analiziranje svega pre nego što si i svestan da to radiš. Ostalo se svodi na brzinu i muda. Ako ćeš nešto reći ili učiniti, obavi to brzo i potpuno ubedeno. Zastaneš li da se preispitaš, sjebao si se, verovatno si i mrtav. Bićeš često van kontakta s ljudima u narednih godinu-dve. Imaš porodicu?“

„Tetku i teču“, rekla sam.

„Momka?“

„Da.“

„Ti ćeš njima moći da se javljaš, ali oni neće moći da se javljaju tebi. To će moći da istrpe?“

„Moraće“, kazala sam.

I dalje se ovlašno naslanjao na prozorski okvir, ali sam ulovila oštar plavetan blesak: pomno me je posmatrao. „Ne pričamo ni o kakvom kolumbijskom narko-kartelu, i imaćeš posla većinom sa onima najnižeg ranga – makar isprva – ali moraš znati da ovaj posao nije bezopasan. Pola tih ljudi uglavnom ne zna 'de boravi, a onih drugih pola vrlo su ozbiljni kad je posredi njihov posao, što znači da nikome od njih ne bi predstavljalo problem da te ubije kad bi mu dunulo. Nervozna si zbog toga?“

„Ne“, kazala sam, i to najozbiljnije. „Ni najmanje.“

„Super“, rekao je Frenk. „Da popijemo kafu pa na posao.“

Prošao je minut dok sam shvatila da je stvar svršena: primljena sam. Očekivala sam tročasovni razgovor i hrpu ćušnutih testova s mrljama od mastila i pitanjima o majci, ali Frenk ne radi tako. Ni sada ne znam kada je, u toku tog razgovora, doneo odluku. Dugo sam čekala zgodan trenutak da ga to pitam. Sad

više uopšte nisam ni sigurna želim li da znam šta je to video u meni; šta mu je reklo da ću biti dobra u tom poslu.

Uzeli smo u kantini kafu sa ukusom zagoretine i kutiju čokoladnog keksa, pa ostatak dana proveli u smišljanju Aleksandre Medison. Ime sam izabrala ja – „Tako ćeš ga bolje upamtiti“, rekao je Frenk. Medison zato što dovoljno liči na moje prezime da me natera da se okrenem, a Leksi zato što se tako zvala moja izmišljena sestra kad sam bila mala. Frenk je našao veliki tabak papira i iscrtao mi hronologiju njenog života. „Rodila si se u bolnici u Holis stritu prvog marta 1979. Otac Šon Medison, sitniji diplomata, s nameštenjem u Kanadi – to je da bismo u slučaju nužde mogli hitro da te povučemo: hitno si potrebna svojoj porodici, i brišeš. Takođe to znači da si detinjstvo provela putujući, čime objašnjavaš zašto te niko ne poznaje.“ Irska je mala; svako ima nekog rođaka s čijom si devojkom išao u školu. „Možemo od tebe napraviti i strankinju, ali neću da se zamlaćuješ akcentom. Majka – Kerolajn Keli Medison. Radi?“

„Kao medicinska sestra.“

„Oprezno. Razmišljaj brže; vodi računa o implikacijama. Medicinskim sestrama je za svaku zemlju potrebna nova radna dozvola. Završila je za medicinsku sestru, ali je prestala da radi kad si ti imala sedam godina i kad ste otišli iz Irske. Braća i sestre?“

„Može, kako da ne“, rekla sam. „Imaću brata.“ Opijalo me je nešto u svemu tome. Neprekidno sam imala želju da se smejem, od same te preobilne opojne slobode: rođaci i strane zemlje, i mogućnosti rasprostrte preda mnom, a ja mogu da biram šta god mi je volja, mogu da odrastem u nekoj palati u Butanu sa sedamnaestoro braće i sestara i ličnim šoferom ako mi se tako sviđi. Strpala sam u usta još jedan keks da me Frenk ne vidi kako se osmehujem, da ne pomisli kako ne shvatam posao ozbiljno.

„Za čime god ti srce žudi. On je šest godina mlađi, pa je u Kanadi s roditeljima. Kako se zove?“

„Stiven.“ Moj izmišljeni brat; kao mala imala sam živu maštu.

„Lepo se slažeš s njime? Kakav je? Brže“, rekao je Frenk dok sam uzimala vazduh.

„Mali pametnjaković. Opsednut fudbalom. Stalno se svađa s roditeljima jer ima petnaest godina, ali sa mnom još razgovara...“

Sunce je koso padalo na izbrazdano drvo stola. Frenk je mirisao na čisto, kao sapun i štavljena koža. Bio je dobar učitelj, divan učitelj; njegova crna hemijska žvrckala je datume, mesta, događaje, i iz ništavila se razvijala Leksi Medison kao brza fotografija, odlepljivala se s lista hartije i lebdela u vazduhu kao dim tamjana; devojka s mojim licem i životom iz jednog poluzaboravljenog sna. Kad si imala prvog momka? Gde si tad živela? Kako se zvao? Ko je koga šutnuo? Zašto? Frenk je našao pepeljaru, dobacio mi cigaretu iz paklice. Kad su sunčani zraci skliznuli sa stola i nebo u prozoru počelo da tamni, on je obrnuo stolicu, uzeo s police flašu viskija, i presekao nam njime kafu. „Zaslужili smo“, rekao je. „Živeli.“

Napravili smo od nje nemiran duh, od Leksi: bistra i obrazovana, čitavog života dobra devojka, ali odgajena tako da nije stekla naviku da se skrasi, i nikad nije ni naučila to. Možda pomalo naivna, pomalo previše otvorena, previše spremna da bez razmišljanja ispriča sve za šta je pitaš. „Ona je mamac“, otvoreno je rekao Frenk, „i mora biti pravi mamac da bi dileri zagrizli. Potrebno nam je da bude dovoljno bezazlena da je ne smatraju pretnjom, dovoljno uglednog porekla da im bude korisna, i dovoljno buntovna da se ne čude zašto se uhvatila s njima.“

Kad smo završili, već je bio mrak. „Lepo smo ovo odradili“, rekao je Frenk uvijajući hronologiju u rolnu i dajući mi je. „Za deset dana počinje kurs obuke za detektive; ubaciću te tamo. Onda dolaziš opet kod mene, i neko vreme ću ja raditi s tobom. Kada na Univerzitetkom u oktobru počnu predavanja, upadaš.“

Skinuo je kožnu jaknu okačenu o ugao police, isključio svetlo i zatvorio vrata te mračne male kancelarije. Ja sam do autobuske stanice hodala sva ošamućena, obujmljena čarolijom, lebdeći usred jednog tajnog i novog-novcatog sveta, dok je hronologija sitno šušketala u džepu moje jakne-uniforme. Bilo je skroz brzo, i činilo se skroz prosto.

Neću se uplitati u dug zakovrnut lanac događaja koji su me iz Tajnog odneli u Porodično nasilje. Skraćena verzija: glavni frik na spidu sa Univerzitetskog dobio je napad paranoje i izbo me nožem, odlika „ranjena na dužnosti“ otvorila mi je mesto u Jedinici za ubistva, Jedinica za ubistva ubijala me je u pojam, izašla sam. Godine su prošle otkako sam pomislila na Leksi i njen kratki senoviti život. Nisam od onih što se mnogo osvrću za sobom, ili se makar iz petnih žila trudim da takva ne budem. Prošlo je prošlo; gubljenje je vremena pretvarati se da nije. Ali sad mi se čini da sam sve vreme znala da će Leksi Medison imati svoje posledice. Ne možeš stvoriti osobu, ljudsko biće koje je doživelo prvi poljubac i imalo smisla za humor i omiljeni sendvič, a onda očekivati od njega da se opet raspline u nažvrljane beleške i kafu presečenu viskijem kad ti više ne bude ni za šta korisno. Mislim da sam sve vreme znala da će doći da me potraži, jednoga dana.

Trebalo joj je četiri godine. Pažljivo je izabrala trenutak. Kad je došla i pokucala, bilo je rano aprilsko jutro, nekoliko meseci po okončanju mog rada u Ubistvima, i zatekla sam se u streljani.

Streljana koju mi koristimo nalazi se pod zemljom, u centru grada, duboko ispod polovine dablinskih kola i debelog sloja smoga. Nisam morala da budem tamo – uvek sam bila dobar strelac, a naredni kvalifikacioni ispit nije mi sledovao još mesecima – ali u poslednje vreme sam ustajala više nego prerano za posao, i bila više nego nestrpljiva za bilo šta drugo, pa su mi

---

vežbe gađanja bile jedino za šta sam ustanovila da mi smiruje pundravce. Nisam se žurila dok sam nameštala štitnike za uši i pregledala pištolj, a onda sam sačekala da se svi usredsrede na sopstvene mete, da me ne bi videli kako se pri prvim hicima sva kostrešim od naboja, kao lik iz crtaća na električnoj stolici. Kad lako odlepiš, to sa sobom nosi svojevrsan skup umeća: razviješ prefinjene trikove da to zabašuriš, postaraš se da drugi ne primete. Vrlo brzo, ako si hitar učenik, možeš čitav dan da preguraš izgledajući gotovo istovetno kao sva normalna ljudska bića.

Ja takva nisam nikad bila. Većito sam računala da je živčanost za junakinje Džejn Ostin i devojke s glasićima kao da su se nagutale helijuma, one što nikad sebi ne plaćaju piće; u krizi se ne bih zatresla nikad, kao što ne bih vukla sa sobom u tašnici mirišljavu so. To što me je Demon Droge sa Univerzitetkog izbo jedva da me je i potreslo. Psihijatar naše jedinice nedelje je uložio u pokušaje da me ubedi kako sam preživela jaku traumu, ali na kraju je morao da odustane, prizna da je sa mnom sve u redu (u neku ruku ožalošćeno; ne dobija često izbodene policajce da se s njima igra, pa mislim da se nadao da ću razviti nekakav nastran kompleks), i da me pusti da se vratim na posao.

Na moju sramotu, slučaj koji me je razbio nije bilo nikakvo spektakularno masovno ubistvo, niti talačka kriza koja je pošla po zlu, niti neki fin tih momak koji čuva ljudske organe u plastičnim kutijama u frižideru. Moj poslednji slučaj u Ubistvima bio je krajnje prost, krajnje nalik desetinama drugih, bez ičega što bi nas upozorilo: jednostavno devojčica koja je umrla jednog letnjeg jutra, a moj radni partner i ja smo džabalebarili u zajedničkoj sobi jedinice kad je stigao poziv. Spolja gledano, sve je čak išlo glatko. Zvanično smo rešenje slučaja imali za manje od mesec dana, društvo je spaseno jednog zlikovca, u medijima i u statistikama na kraju godine sve je izgledalo kao lutka. Nije bilo dramatične potere kolima, nije bilo pucnjave,

ničeg sličnog; najgore sam u svemu prošla ja, makar fizički, a i ja sam imala samo nekoliko ogrebotina na licu. Nisu mi čak ni ožiljci ostali. Divnog li kraja, lepog i zaokruženog.

Ali u dubini... Operacija „Vestalka“: recite to nekom iz Ubistava, čak i sad, pa makar i nekom od onih koji ne znaju čitavu priču, i istog trena uputiće vam onaj pogled, ruke i obrve rečito će poleteti naviše dok se vaš sagovornik distancira od kolektivnog zajeba i kolateralne štete. U svakom bitnom pogledu izgubili smo, i to u velikom stilu. Neki ljudi su mali Černobilji, trepere od tihog otrova koji šire: samo priđi bliže, i svaki udah će te razoriti iznutra. Neki slučajevi – pitajte to svakog policajca – maligni su i neizlečivi, proždiru sve s čime dođu u dodir.

Iz tog slučaja sam izašla sa širokom lepezom simptoma zbog kakvih bi naš psihijatar skakutao u onim svojim kožnim sandalicama, ali srećom nikome nije palo na pamet da me šalje psihijatru zbog izgrebanog lica. Klasični standardni slučaj traume – treseš se, ne jedeš, skačeš do plafona kad god zazvoni zvonce na vratima ili telefon – uz nekolike moje lične ukrase. Koordinacija pokreta postala mi je vrlo zanimljiva; prvi put u životu sam samu sebe gazila po nogama, udarala se u dovratak, razbijala glavu o viseću kuhinju. I prestala sam da sanjam. Pre toga sam uvek sanjala velike, divlje reke slika, stubove vatre što opliću tamne planine, loze što eksplodiraju kroz čvrste cigle, jelene što jure obalom Sendimaunta, omotani svetlosnim kanapima; otad, zapadala sam u gust, crn san koji me je rušio kao malj čim mi glava dodirne jastuk. Sem – moj momak, mada me je ta pomisao i dalje ponekad terala da se trgnem – govorio je da pustim vreme da radi svoje, da će sve proći samo od sebe. Kad sam mu kazala da nisam toliko sigurna u to, miroljubivo je klimnuo glavom i rekao da će me i to proći samo od sebe. Vrlo često mi je Sem išao na živce.

Razmotrila sam tradicionalno policijsko rešenje – cirku, rano i često – ali sam se bojala da ne završim telefonirajući

kome ne treba u tri noću da mu izlijem dušu, a uz to sam otkrila i da me vežbe gađanja anestetiziraju gotovo jednako dobro, a nema nikakvih neurednih neželjenih efekata. Takoreći nije bilo ni trun logike u tome, s obzirom na to kako sam uopšteno reagovala na jake zvuke, ali meni je sasvim prijalo. Posle prvih nekoliko hitaca, negde u mom mozgu pregoreo bi osigurač, i ostatak sveta nestajao je nekud, bledeo i gubio se u daljini, moje ruke na pištolju postajale su mirne kao stena, i postojali smo samo ja i papirna meta, oštar, prisan miris baruta u vazduhu, i moja leđa snažno zategnuta da zaustave trzaj. Iz streljane sam izlazila smirena i otupela kao da sam na valijumu. U vreme kad njeno dejstvo prođe, ja sam već iza sebe imala preguran još jedan radni dan, i mogla sam da idem i lupam glavu o oštre uglove u udobnosti vlastitog doma. Bila sam došla dotle da sam mogla da postignem devet pogodaka u glavu od deset pokušaja, s razdaljine od četrdeset metara, i smežurani čovečuljak koji je upravljao streljanom počinjao je već da me gleda okom konjskog dresera i natuknuo bi koju o šampionatima jedinice.

Završila sam oko sedam tog jutra. Bila sam u garderobi, čistila pištolj i pokušavala da vodim prazne razgovore sa dva tipa iz Jedinice za poroke a da ne ostavim utisak da mi se ide po doručak, kad mi je zazvonio mobilni.

„Isuse“, rekao je jedan tip iz Poroka. „Ti si iz Porodičnog nasilja, je l' da? Ko još ima snage da lema ženu u ovaj rani sat?“

„Uvek se nađe vremena za ono što je istinski važno“, uzvratila sam kopajući po džepu da nađem ključ od ormarića.

„Možda su iz Crnih operacija“, rekao je mlađi, klibereći se ka meni. „Traže dobre strelce.“ Bio je krupan i riđ, i smatrao je da sam slatka. Mišići je bio rašepurio do punog obima, i ulovila sam ga da viri imam li na domalom prstu prsten.

„Sigurno su čuli da smo mi zauzeti“, kazao je njegov ortak.

Iskopala sam telefon iz ormarića. Na ekranu je pisalo SEM O'NIL, a iz jednog ugla namigivala mi je ikonica za propušten poziv.

„Čao“, javila sam se. „Šta je bilo?“

„Kesi“, izustio je Sem. Zvučao je jezivo: zadihan, kao da mu je muka, kao da mu je neko udarcima isterao vazduh. „Jesi li dobro?“

Obrnula sam se ramenom prema momcima iz Poroka i pomerila se u ugao. „Dobro sam. Šta nije u redu?“

„Isuse Hriste“, rekao je Sem. Ispustio je slabašan stisnut zvuk, kao da mu se grlo previše steglo. „Četiri puta sam te zvao. Već sam hteo da pošaljem nekog do tvog stana da te potraži. Što se ne javljaš na usrani telefon?“

To nije ličilo na Sema. On je najpitomiji momak kog znam. „U streljani sam“, odgovorila sam. „Telefon mi je bio u ormariću. Šta se desilo?“

„Izvini. Nisam hteo da... izvini.“ Opet je ispustio onaj hrpavi slabašni zvuk. „Zvali su me. Zbog jednog slučaja.“

Srce mi je snažno šibnulo o rebra. Sem je u Ubistvima. Znala sam da bi verovatno trebalo da prisednem, ali nisam mogla da nateram kolena da se saviju. Umesto da sednem, navalila sam se na ormariće.

„Ko je?“, upitala sam.

„Šta? Ne – o, bože, ne, nije... Mislim, nije niko nama poznat. Makar bih rekao da nije... Čuj, možeš da dođeš ovamo?“

Povratio mi se dah. „Seme“, rekla sam, „šta se kog đavola događa?“

„Samo... možeš li samo da dođeš? Mi smo u viklouskom kraju, čim se izađe iz Glenskehija. Znaš gde je to, je li? Pratiš znakove, prođeš kroz selo Glenskehi, i teraš dalje pravo na jug, i na oko kilometar i nešto odatle imaš s desne strane jedan puteljak – videćeš policijsku traku. Tamo te čekamo.“

Tipovi iz Poroka počinjali su da deluju zainteresovano. „Smena mi počinje kroz sat vremena“, rekoh. „Toliko će mi trebati samo da dođem do vas.“

„Javiću im ja. Reći ću onima u Porodičnom da si nam potrebna.“

„Nećeš reći. Ja više ne radim u Ubistvima, Seme. Ako je posredi slučaj ubistva, to sa mnom nikakve veze nema.“

Muški glas u pozadini: odlučan, opušten razvučen govor, teško je ne obratiti pažnju na njega; poznat, ali nisam uspevala da povežem čiji je. „Sačekaj“, kaza Sem.

Podglavila sam telefon između uva i ramena i uzela da sklapam pištolj. Ako nije nastradao niko nama poznat, onda mora da je gadno ubistvo čim Sem tako zvuči; mnogo gadno ubistvo. Irsko odeljenje za homicid i sad se većinom svodi na proste slučajeve: okršaje zbog droge, lopovske provale koje su pošle po zlu, SIS ubistva („supružnik i supružnik“, ili pak, zavisno od toga koga pitaš, „sve isto sranje“), ona zamršena krvna zavada u Limeriku s kojom nas već decenijama zafrkavaju. Nikad nismo imali one bolesne noćne more kao neke druge zemlje: serijske ubice, kitnjasta mučenja, podrume gde mrtvaci leže u slojevima kao jesenje lišće. Ali sada je i to samo pitanje vremena. Već deset godina Dublin se menja brže nego što naš mozak uspeva da prati. Ekonomski procvat nam je podario previše ljudi s helikopterima, previše se naroda slilo u paklene stanove s bubašvabama, previše ljudi gnuša se svog života u fluorescentnim ćelijicama gde nekako izdrže vikend, a onda opet sve nanovo, i polako se lomimo pod tim teretom. Potkraj mog rada u Ubistvima, osećala sam da nailazi: slutila sam tanko brujanje ludila u vazduhu, grad koji se grbi i grči kao besan pas pred napad ludila. Kad-tad je neko morao da povuče nogu s prvim slučajem strave i užasa.

Mi nemamo profesionalne profilere, ali momci iz Ubistva, koji većinom nisu pohađali koledž pa ih moja nedovršena diploma iz psihologije impresionira više nego što bi trebalo, koristili su se mojim znanjem. Fino sam se snalazila; dosta sam čitala udžbenike i statistike u slobodno vreme, nastojeći da popunim rupe. Semov policijski instinkt sigurno nadvladava zaštitničke instinkte, i zato bi me i pozvao ako baš mora: ako je došao na mesto ubistva i našao nešto vrlo gadno.

„Ček' malo“, rekao je riđokosi. Bio se manuo razmetanja mišićima, samo je sedeo uspravnih leđa na klupi. „Ti si pre bila u Ubistvima?“ E upravo to pitanje bilo je razlog što nisam htela da budem druželjubiva. Isti pohlepni prizvuk sam prethodnih meseci previše puta bila čula.

„Jednom davno“, odgovorih, uputivši mu najsladi osmeh i pogled koji je govorio „dalje od toga ne želiš da zalaziš“.

Riđanova radoznalost i libido nakratko su se porvali; očigledno je zaključio da su mu šanse libida u svakom slučaju slabe ili ravne nuli, pošto je pobedila radoznalost. „Ti si ona što je radila na onom slučaju, je l' da?“, kaza, privukavši se za nekoliko ormarića bliže meni. „Ono mrtvo dete. Kako glasi prava priča?“

„Sve glasine su istinite“, kazah. Na drugom kraju telefonske linije Sem je s nekim vodio prigušenu raspravu, njegova kratka, frustrirana pitanja presecao je onaj opuštenu razvučeni glas, i znala sam da bih, ako bi riđoglavi samo načas začepio, uspela da dokučim ko je to.

„Ja sam čuo da ti je partner otkao i kresnuo osumnjičenog“, obavesti me uslužno Riđan.

„Ne bih znala tačno“, uzvratih, upinjući se da se ispetljam iz neprobojnog prsluka a da mi ne ispadne telefon. Prvi poriv mi je bio – još sam tako reagovala – da mu kažem da uradi sebi nešto kreativno, ali me se nisu ticali ni moj bivši partner ni njegovo psihičko stanje, više ne.

Sem se ponovo javi na telefon, još napetije i rastrojenije. „Možeš da staviš crne naočari i kapuljaču ili kapu ili tako nešto?“

Zastala sam s prslukom dopola preko glave. „Šta je to kog đavola?“

„Molim te, Kesi“, reče Sem, a zvučao je napeto kao struna. „Molim te.“

Vozim prastaru razdrndanu vespu, koja je potpuno demode u gradu gde vrediš onoliko koliko trošiš, ali zna da bude korisna.

U gradskom saobraćaju ide otprilike četiri puta brže nego prosečni terenac, čak mogu da je parkiram, i omogućuje prigodnu društvenu prečicu, jer ko joj uputi prezriv pogled, verovatno mi neće postati novi najbolji drug. Čim sam se iščupala iz grada, dočekalo me je savršeno vreme za vožnju motora. Preko noći je padala kiša, jarosna i protkana susnežicom, dobujući mi o prozor, ali do zore se izbesnela, pa je dan bio vedar i plav, prvi gotovo prolećni. Nekih ranijih godina u ovakva sam se jutra vozila u prirodu, pa pevala koliko me grlo nosi u vetar, idući brzinom na granici dozvoljene.

Glenskehi je izvan Dablina, ušuškan u viklouske planine, i u blizini nema gotovo ničega. Pola života proživela sam u Viklouu, a Glenshekiju sam najbliže prišla koliko do ponekog putokaza s nazivom. Takvo je to mesto: raštrkane kuće što stare oko crkve u koju se ide jednom mesečno, pab i prodavnica-svaštara, selo toliko malo i izolovano da ga previđaju čak i pripadnici one beznadežne generacije koja prečešljava seoske krajeve u potrazi za kućama kakve može sebi priuštiti. Osam sati, utorak ujutru; glavna ulica – dajem sebi malo pesničke slobode u pogledu obe te reči – savršena kao s razglednice i pusta, samo jedna starica vuče kolica za kupovinu pored oronulog granitnog spomenika ovome ili onome, iza nje su u krivoj liniji postrojene kućice kao od šećera i badema, a nad svime time uzdižu se brda, zelena, smeđa, ravnodušna. Mogla sam zamisliti kako nekog tamo ubijaju, ali sam kao žrtvu videla zemljoradnika nastradalog u naraštajima staroj borbi oko međe, ženu čiji je muž podivljao od pića i života u nedodiji, čoveka koji je živio u istoj kući s bratom četrdeset godina duže nego što je trebalo: sve su to duboko ukorenjena, prisna ubistva stara kao sama Irska, i nema u njima ničega zbog čega bi iskusan detektiv poput Sema onako zvučao.

A sve vreme mi nije davao mira onaj drugi glas iz telefona. Sem je jedini meni znan detektiv koji nema partnera. Voli da je solo letač, da na svakom slučaju radi s novim timom – lokalnim

policijcima koji žele pomoć stručnjaka, s parovima iz Ubistava kojima je ustrebao treći zbog nekog krupnog slučaja. Sem sa svakim nalazi zajednički jezik, savršen je kao podrška, i zato sam želela da znam kome je od mojih bivših kolega priskočio u pomoć.

Nakon sela put se suzio, vijugajući naviše između svetlih žbunova žutilovke, a njive su postale manje i kamenitije. Na prevoju brda stajala su dva muškarca. Sem, plavokos, stamen i napregnut, raskoračen i sa rukama u džepovima jakne; na korak-dva od njega neko drugi, dignute glave, zakošen unatrag zbog snažnog vetra. Sunce je još bilo nisko, pa su zbog dugačkih senki izgledali kao džinovi i zloslutno, ocrtani bezmalo previše jarko naspram runastih oblaka, kao dva izaslanika što su kročila iz Sunca i sišla niz treperav put. Iza njih je lepetala i kao bič pucala policijska traka.

Sem diže ruku kad sam mahнула. Drugi nakrivi glavu u stranu, sitnim pokretom nalik namigivanju, i odmah sam znala ko je to.

„Pazi, jebote“, rekla sam pre no što sam i sišla s vespe. „Pa to je Frenki! Otkud ti?“

Frenk me odiže sa zemlje zagrlivši me jednom rukom. Protekle četiri godine nisu uspele ni za trun da ga promene; bila sam prilično sigurna da čak još nosi onu istu ofucanu kožnu jaknu. „Kesi Medoks“, reče. „Najbolja lažna studentkinja na svetu. Kako si mi? Kakav je to prelazak u Porodično?“

„Spasavam svet. Dali su mi svetlosni mač i ostale prinadležnosti.“ Krajičkom oka ulovih Semovo zbunjeno mrštenje – ja o svom radu u Tajnom ne pričam mnogo i nisam sigurna da me je ikad čuo kako pominjem Frenka po imenu – ali tek kad sam se okrenula ka njemu, shvatila sam da izgleda grozno, skroz ispucalih i suvih usta, razrogačen. Nešto me steže oko srca: gadan slučaj.

„Kako si ti?“, upitah skidajući kacigu.

„Nikad bolje“, odgovori Sem. Pokuša da mi se osmehne, ali osmeh mu ispadne iskrivljen.

„Opa“, na to će Frenk, bajagi zadivljeno, odmakavši me od sebe i odmeravajući me. „Vidi ti ovo. Sad se to nosi među detektivkama koje drže do lepog oblačenja?“ Poslednji put bio me je video u vojničkim pantalonama i uskoj majičići na kojoj je pisalo „Cicamacina kuća zabave želi TEBE“.

„Samo ti zezaj, Frenk“, uzvratih. „Ja sam za poslednjih nekoliko godina makar promenila odeću jedno dva puta.“

„Ne, ne, ne, oduševljen sam. Vrlo fensi.“ Pokuša da me obrne; ja odbih njegovu ruku od sebe. Čisto da se zna, nisam bila odevena kao Hilari Klinton. Na sebi sam imala radnu odeću – crni sako i pantalone, belu košulju – i lično uopšte nisam ludovala za njom, ali kad sam prešla u Porodično nasilje, novi nadređeni mi je uporno tupio o tome koliko je važno da projektujemo prikladnu kolektivnu sliku da bismo gradili poverenje u javnosti, što se očigledno ne može postići farmerkama i majicom, a ja nisam imala snage da se opirem. „Ponela si crne naočare i duks s kapuljačom ili tako nešto?“, upita Frenk. „Super će ti se slagati sa tim krpicama.“

„Ovamo ste me dovukli da bismo raspredali o mom ukusu u modi?“, odvratih. Nađoh u torbi prastaru crvenu beretu i mahnuh mu njome.

„Ništa, na to ćemo se vratiti neki drugi put. Drži, uzmi ovo.“ Frenk izvadi iz džepa naočari za sunce, odvratno čudo s metaliziranim staklima koje je 1985. pripadalo Donu Džonsonu, i daje mi ih.

„Ako ću već da se švrćkam s njima kao kreten“, rekoh posmatrajući ih, „onda se za vaše dobro nadam da imate debelo dobro objašnjenje.“

„I do toga ćemo stići. Ako ti se ne sviđaju, slobodno možeš da staviš kacigu.“ Frenk pričekava da slegnem ramenima i stavim kretenске naočari. Slegla se uskomešanost što sam ga ugledala i leđa

su mi se opet napeto krutila. Sem izgleda kao da mu je muka, na slučaj u radi Frenk i ne želi da me neko vidi na mestu ubistva: umnogome je mirisalo na slučaj ubistva nekoga iz Tajnog.

„Predivna kao i uvek“, reče Frenk. Pridiže policijsku traku da prođem ispod nje, a to je bio tako prislan osećaj, toliko sam puta izvela taj brzi, laki pokret da sam se osetila kao da se vraćam kući. Mehanički sam pošla rukom da namestim pištolj o pojasu i osvrnula se da vidim gde mi je partner, kao da sam pošla na uviđaj vlastitog slučaja, a onda se setila gde sam.

„Evo šta je bilo“, reče Sem. „Otprilike u šest i petnaest jutros, jedan meštanim, neki Ričard Dojl, šetao je psa ovim puteljkom. Pustio ga je s povoca da malo protrči livadama. Nedaleko od puteljka ima jedna ruševna kuća, i pas je ušao u nju i nije hteo da izađe; na kraju je Dojl morao da uđe za njim. Zatekao je psa kako njuška leš neke žene. Dojl je zgrabio psa, potprašio pete i pozvao policiju.“

Malčice sam se opustila: nisam znala nijednu ženu iz Tajnog. „A ja sam ovde zbog...?“, upitah. „Da i ne pominjem tebe, srce. Da nisi prešao u Ubistva a da me niko nije obavestio?“

„Videćeš“, reče Frenk. Išla sam za njim puteljkom i videla sam mu samo potiljak. „Veruj mi, videćeš sama.“

Osvrnula sam se ka Semu. „Nemaš šta da se brineš“, tiho reče on. Vraćala mu se boja u lice, u jarkim, nejednakim pečatima. „Sve će biti super.“

Puteljak je vodio navise, preuzak da dvoje hodaju naporedo, prosta kaljava staza sa otrcanim vrzinama od gloğa levo i desno. Tamo gde je u njima bilo rupa, videla se padina, šarena od zelenih livada istačkanih ovcama – negde u daljini blejalo je tek ojagnjeno jagnje. Vazduh je bio hladan i snažan da se mogao piti, a sunce je bacalo dugačke zlatne zrake kroz glog; pomislila sam kako bi bilo kad bih prosto produžila da hodam, preko grbine brda pa dalje, prepuštajući Semu i Frenku da se bakću tom uzavrelom tamnom mrljom koja nas čeka u zaklonu jutra. „Stigli smo“, reče Frenk.

Vrzina je prestajala, a počinjao je delimično srušen kameni zidić što je omeđavao njivu puštenu da zadivlja. Kuća je bila na trideset-četrdeset metara od puteljka: koliba iz doba velike gladi, kakvih je još puna Irska, opustela u devetnaestom veku usled smrti ili iseljenja, i niko je nikad više nije opet prisvojio. Jedan jedini pogled na nju dodade nov sloj mome osećanju da bih radije bila vrlo daleko od svega što se tu dešava. Čitava njiva trebalo je da vri od usredsređenog, neužurbanog kretanja – policajaca što pognutih glava pažljivo pretražuju travu, osoblja Tehničkog biroa što se, u belim kombinezonima, bavi foto-aparatima, lenjirima, prahom za otiske, momcima iz mrtvačnice što istovaruju nosila. Umesto toga, bila su tu dva policajca koja su se premeštala s noge na nogu na vratima kolibe i izgledala pomalo kao da su u nezgodi, i dva besna crvendaća koja su skakutala po strehi ispuštajući smrtno uvređene zvuke.

„Gde su ostali?“, upitah.

Obratila sam se Semu, ali odgovori Frenk: „Kuper je bio i otišao“ – Kuper je naš državni patolog. „Zaključio sam da treba da je pogleda što pre, radi utvrđivanja vremena smrti. Biro može i da pričeka; forenzički materijal neće nam pobeći.“

„Kako da ne“, rekoh. „Naročito ako ga ugazimo. Seme, jesi li radio nekada dosad na dvostrukom ubistvu?“

Frenk izvri obrvom. „Imaš još neki leš?“

„Tvoj, kad Biro bude stigao ovamo. Šestoro gacaju po čitavom mestu ubistva pre nego što su ga oni prečešljali. Ima da te ubiju.“

„Ovo vredi toga“, vedro će Frenk, zajahujući zid. „Hteo sam da ovo još malčice zadržim u tajnosti, a to nije lako ako ti se čitav Biro sjati. Obično ih ljudi primete.“

Nešto se tu nikako nije uklapalo. Posredi je bio Semov slučaj, ne Frenkov; trebalo je Sem da odlučuje kako će se rukovati dokaznim materijalom i koga će kad zvati. Šta god da se nalazi u toj kolibi, toliko ga je uzdrimalo da je pustio Frenka da uleti, odgurne ga s puta kao buldožerom, i istog trenu krene da

uređuje slučaj prema svome dnevnom rasporedu. Pokušah da ulovim Semov pogled, ali on se prebacivao preko zida i nije gledao ni u mene ni u Frenka.

„Možeš li preko zidova u toj opremi“, ljubazno upita Frenk, „ili ti treba pomoć?“ Iskreveljih mu se i preskočih u njivu, do gležnjeva ugazivši u visoku vlažnu travu i maslačak.

Koliba se nekad sastojala od dve sobe, pre mnogo vremena. Jedna je još delovala manje-više celo – čak je uglavnom imala krov – ali od druge su ostali samo okrnjci zida i prazni prozori što zjape. U pukotinama su puštali koren poponac i mahovina i neki plavi cvetići nalik lozi. Neko je iznad dovratka sprejom ispisao STRAVA, ne preterano umetnički, ali kuća je bila krajnje neprimerena za redovna okupljanja: ostavili su je na miru čak i klinci u potrazi za takvim mestima, da se sama sruši, natenane, kad joj kucne čas.

„Detektivka Kesi Medoks“, reče Frenk, „narednik Noel Birn i kolega policajac Džo Doherti, iz stanice Ratouen. Glenskehi je u njihovom delokrugu.“

„To nas je bog kaznio“, reče Birn. Zvučao je kao da to stvarno i misli. Imao je pedeset i neku godinu, pogurena leđa i vodnjikave plave oči, i mirisao je na mokru uniformu i čoveka koji nema sreće.

Doherti je bio krakat, mršav klinac nesrećno zakićen ušesima, i kad sam mu pružila ruku, stegao ju je obema šakama, kao u crtaćima; doslovno sam čula kako su mu očne jabučice izvele *boing* kad su iskočile i vratile se kao na lastiš. Bog će ga znati čega li se o meni naslušao – policajci imaju bolju radio-nicu tračeva nego svaki klub tombole – ali ja trenutno nisam imala vremena da se sekiram zbog toga. Uzvratila sam tačkom „osmeh i uporan pogled“, pa je nešto promrmljao i pustio mi ruku kao ošuren.

„Voleli bismo da detektivka Medoks pogleda naše telo“, reče Frenk.

„I ja bih rekao da biste voleli, aha“, reče Birn odmeravajući me. Nisam bila sigurna da je hteo da kaže ono što se meni na prvi pogled učinilo; nije mi delovao da ima za to snage. Doherti se nervozno zacereka.

„Spremna?“, tiho me upita Sem.

„Ubi me neizvesnost“, odgovorih. Zazvučala sam malo podrugljivije nego što mi je bila namera. Frenk je već ulazio u kolibu, pognuvši glavu i povlačeći u stranu duge izdanke razvučene ostruge koja je kao zavesa zatvarala vrata unutrašnje sobe.

„Dame imaju prednost“, reče razmahnuvši rukom. Okačih tupave naočari za grudi bluze, zadenuvši ih jednom drškom, duboko udahnuh i uđoh.

Mogla je to biti miroljubiva, tužna sobica. Duge niti sunca koso su se provlačile kroz rupe u krovu i cedile se kroz mrežu grana razapetu preko prozorâ, poigravajući kao svetlost na vodi; ognjište neke porodice, već stotinu godina hladno, s gomilama ptičjih gnezda što su se urušila niz dimnjak i zarđalom gvozdenom kukom za kotlić što još visi spremna. Grlica koja zadovoljno guče, negde u blizini.

Ali ako ste videli mrtvaca, znate kako on menja atmosferu: javlja se ona neizmerna tišina, odsustvo života snažno kao crna rupa, vreme je stalo, molekuli se ukopavaju oko nepomičnog predmeta koji je spoznao onu poslednju tajnu, onu koju nikad neće moći da nam prenese. Većina mrtvaca je jedini predmet u sobi. Žrtve ubistava su drugačije; one nisu same. Tišina prerasta u zaglušnu viku, vazduh je šaren i pun otisaka ruku, telo se puši od žiga one druge osobe koja te jednako snažno obuzima: ubice.

Prvo što mi je u tom prizoru palo u oči, međutim, bila je oskudnost traga koji je ubica ostavio. Dotle sam se psihički pripremala za sve ono što ne želim ni da zamišljam – go i raširen leš, mučke tamne rane kojima se ni broja ne zna, delovi tela razbacani po uglovima – ali ova devojka izgledala je kao da se

brizljivo namestila na podu i poslednji dah ispustila izdišući sporo i ravnomerno, kao da je sama izabrala vreme i mesto svoje smrti, bez potrebe i za čijom pomoći u tome. Ležala je nauznak među senkama ispred kamina, uredno, spojenih stopala, s rukama uz bokove. Na sebi je imala kratak teget kaput, raskopčan; ispod njega farmerke indigo boje – obučene i zatvorenog rajsferšlusa – patike i plavu bluzicu s tamnom zvezdom napred, izvedenom čvorovanjem. Jedino neobično bile su njene ruke, snažno stegnute u pesnice. Frenk i Sem bili su ušli i stali pored mene, pa sam uputila Frenku zbunjen pogled – *I šta u ovome ima tako značajno?* – ali on me je samo posmatrao, licem ništa ne odajući.

Bila je srednje visine, građena kao ja, nabijena i dečakog stasa. Glava joj je počivala okrenuta od nas, ka suprotnom zidu, i u polusvetlu su joj se videle samo kratke crne kovrdže i polumeseći bele boje: visoka, zaobljena jagodica, vršak sitne brade. „Vidi ovo“, reče Frenk. Uključio je sićušnu ali snažnu baterijsku lampu i obasjao joj lice oštrim malim krugom svetlosti.

Načas sam se pomela – *Sem me je slagao?* – jer odnekud je jesam poznavala, milion puta sam joj videla lice. A onda sam zakoračila napred, da je propisno pogledam, i čitav svet je začutao, skamenio se, tama je urlajući navrla sa svih rubova, i jedino je devojčino lice buktalo u središtu; jer to sam bila ja. Kosina njenog nosa, široki potezi obrva, najsitnije obline i uglovi, jasni kao beli dan: to sam bila ja, modrih usana i nepomična, sa senkama nalik tamnim modricama ispod očiju. Nisam osećala ruke, noge, nisam osećala ni da dišem. Načas mi se činilo da lebdim, odsečena od sebe, i da me odnose struje vetrova.

„Poznaješ je?“, upita Frenk odnekud. „Neko srodstvo?“

Kao da me je hvatalo slepilo; moje oči nisu mogle da je obuhvate. Bilo je nemoguće da postoji: halucinacija od visoke temperature, vrišteća pukotina koja se proteže kroz sve zakone prirode. Tad sam shvatila da ukrućeno lebdim stojeći

na prstima, s jednom rukom na pola puta ka pištolju, sa svakim mišićem spremnim da se do smrti bori sa ovom mrtvom devojkom. „Ne“, rekla sam. Glas mi je zazvučao naopako, kao da dolazi odnekud spolja. „Nikad je nisam videla.“

„Da nisi usvojena?“

Sem je naglo obrnuo glavu, prepadnut, ali meni je ta neposrednost dobro došla, pomogla kao da me je neko uštinuo. „Ne“, kazah. Na jedan grozan trenutak ispala sam iz šina, zaista sam se to i zapitala. Ali znala sam naše fotografije, moja majka umorna i osmehnuta u bolničkoj postelji, i nova-novcata ja na njenim grudima. Ne.

„Na koga si povukla?“

„Šta?“ Potrajalo je časak dok sam shvatila. Nisam mogla da otrgnem pogled od te devojkice; morala sam na silu da trepnem. Nije ni čudo što su Doherti i njegova ušesa izveli onaj dvoručni stisak moje šake. „Ne. Ličim na majku. Ni otac mi nije baš švrljao, a ovo je... Ne.“

Frenk sleže ramenima. „Vredelo je pokušati.“

„Kažu da svako negde ima dvojnika“, tiho izgovori Sem pored mene. Bio je preblizu; trenutak potom shvatih da je spreman da me pridrži, čisto za ne daj bože.

Nisam od onih što padaju u nesvest. Samo sam zagrizla, snažno i brzo, unutrašnjost usne; nagli bol mi je razbistrio glavu. „Ima li kod sebe ličnu kartu?“

Znala sam, po majušnom oklevanju pre nego što su odgovorili, da još nešto tu ima. *Sranje*, pomislila sam, i ponovo me je nešto udarilo u želudac: *krađa identiteta*. Nisam baš bila načisto kako to tačno funkcioniše, ali jedan pogled na mene i malo mašte, i ta devojkica se mirno mogla služiti mojim pasošem i kupovati be-em-vee mojom kreditnom karticom.

„Imala je kod sebe studentsku legitimaciju“, reče Frenk.

„U levom džepu kaputa alka s ključevima, u desnoj halogena baterijska lampa, u desnom prednjem džepu farmerki novčanik. Dvadeset evra i nešto sitnine, kreditna kartica, nekoliko

starih priznanica i ovo.“ Na to u gomili dokaznog materijala kraj vrata nađe jednu prozirnu kesicu i tresnu mi je u ruku.

Bila je to legitimacija Trinitija, elegantna i digitalizovana, nimalo nalik onim karticama u providnoj plastici kakve smo mi imali. Devojka je na fotografiji delovala deset godina mlađe nego ono belo, upalo lice u uglu. Osmehivala mi se mojim sopstvenim osmehom, a na glavi je imala prugasti pekarski kačket obrnut u stranu, i načas se moj mozak sumanuto zabatrgao: *Ali ja nikad nisam imala ovakav prugast kačket, kad sam ga nosila, bio je...* – napravila sam se da naginjem karticu ka svetlu dok sam čitala sitna slova, kako bih mogla da okrenem ostalima leđa. *Medison, Aleksandra Dž.*

Na jedan vrtoglav tren, potpuno sam shvatila: ovo smo uradili Frenk i ja. Mi smo napravili Leksi Medison, kost po kost, vlakno po vlakno, mi smo je krstili i nekoliko meseci joj podarivali lice i telo, a kad smo je odbacili, ona je poželela i nešto više. Četiri godine je provela ponovo se stvarajući, iz crne zemlje i noćnih vetrova, a onda nas pozvala ovamo da vidimo šta smo učinili.

„Šta je ovo, *dođavola*“, izustila sam čim sam prodisala.

„Kad je slučaj prijavljen i kad su u policiji provukli njeno ime kroz kompjuter“, reče Frenk uzimajući od mene kesu, „pojavila se sa oznakom: ako se bilo šta dogodi ovoj devojci, javite mi što pre. Nisam se nikad potrudio da je izbacim iz sistema; sve sam računao da nam može opet zatrebati, kad-tad. Nikad se ne zna.“

„Aha“, rekoh ja. „Nema zezanja.“ Pomno sam se zagledala u devojku, i konačno shvatila: nije ovo nikakav golem, posredi je prava živa mrtva devojka, izvinjavam se zbog oksimorona. „Seme“, upitah, „šta imamo od podataka?“

Sem me na brzinu osmotri; kad je shvatio da se neću ni one- svestiti ni zavrištati, niti uraditi išta od onog na šta je računao, klimnu glavom. „Belkinja“, reče, „starosti od dvadeset pet do trideset i nekoliko godina, jedna ubodna rana u predelu grudi.